

Mnogovrstne novice.

* **Grozovita nesreča v Švici pri Cugskem jezeru.** V torek in sredo minulega tedna zadela je mesto Cug poleg jezera istega imena grozovita nesreča, po kateri je bila uničena dolga vrsta lepih hiš, paviljonov in vrtov imenovanega mesta in je poginilo mnogo ljudi. — O tej nesreči se piše:

V srednjem okrožji novega nabrežja, ki so, kolikor jih je dosedaj zgradenih, stale 120.000 frankov, opazovale so se uže več dni večje in manjše razpoke, katere so izrekoma v torek popoldne postajale večje. Ob $\frac{1}{2}$ 3. uri popoldne prikazavali so se na tem mestu jezera na vrhu večji mehurji z dna prihajajoči, zid dobil je poče, unanji del nabrežja se je razklal ter se je za blizo pol čevlja odločil. Naenkrat zginje en del nabrežja in ž njim novonasutega brega v širjavi 30 čevljev in dolžini 80 čevljev. Potem pokazale so se tudi v bližini mesta razpoke.

Daleč okrog spraznile so se hiše, ker se je bilo bati daljnih udorov. Kmalu potem zahrumi z novega in pogrezne se lopa za ladije, obljudena hiša in mala kočica, s temi vred približno 40 čevljev zemlje. Vrvi od parobrodov pretrgale so se na mah in brodovi so zdrčali po jezeru 50—100 metrov daleč. Ob 7. uri zvečer začelo se je zopet pogrezovati tako, da je več hiš spodnje vrste in pa unanjega predmestja zginilo pod zemljo. Nekdo, ki je bil tam, pripoveduje, da je zaslišal pokanje v lesenih kočah in je potem urno odskočil, komaj je bil memo neke hiše, pa ko se ozre nazaj, videti bila je uže sama streha iz jezera ven, gugalo se je uže tudi zidovje drugih hiš in ko se je tečeč odmaknil nekoliko dalje ter pogledal nazaj, bile so uže vse one hiše zginile. — Ko se je vršila največja nesreča, bila je večina ljudstva po opravkih na polji, sicer bi jih bilo 100 do 150 gotovo poginilo.

Zginila je cela vrsta hiš brez vsacega sledú, na površji vode videti je le kaj lesovine in hišne oprave.

Ob 11. uri tikoma pred prihodom Gothardskega vlaka nastalo je tretje pogreznenje. Zopet pogreznile so se v jezero tri hiše in zopet je poginilo nekaj ljudi. — Štirideset hiš in približno 30 oseb potopljenih je v jezeru, 50 do 100 oseb pa se pogreša.

Ko so zvečer ob 7. uri ljudje reševali svoje imetje ter nakladali na vozove, da bi je odpeljali, začel se je na enkrat voz pogrezati. Trije možje bili so na njem. Eden takoj zakliče: Bežite! bežite! Vsi trije skočijo raz voza in jim je bilo mogoče z večino navzočih rešiti se. Mizar v Luzernu rešil se je s skokom z družega nadstropja svoje hiše, drugi, ki se je ob 4. uri z veliko silo rešil na čolnu, bil je ob 7. uri v svojem stanovanju ter se je le s skokom s prvega nadstropja mogel rešiti. Dva učenca gimnazije in dva kapucina našla sta pri reševanju drugih svojo smrt.

S prvo pomočjo bila je popoldne na mestu nagloma osnovana pomočna družba, katera je branila ljudem, hoditi tje, kjer je bila nevarnost. — To je pripustilo, da se je iz nekaterih hiš, ki so bile v nevarnosti, rešila živina in hišna oprava.

Popoldne prišli so podčastniki, prišedši z Luzerna, na pomoč. Kasneje sklicala se je požarna bramba, ki je ceste zasedla in pomagala prazniti hiše, drugi so s čolni iskali ponesrečene. Kakor hitro pa se je pri še stoječih hišah pokazala nevarnost, pozval jih je klic poveljnika tje na pomoč. — Ko je po 7. uri nevarnost naraščala, pozvalo se je na pomoč vojaštvo, katero je ob $\frac{1}{2}$ 11. uri stopilo na mesto požarne brambe.

Naši dopisi.

Z oklopnice „Don Juan d' Avstria“ sred jadranskega morja dne 7. julija. — Vojna mornarica naša imela je včeraj in prejšnje dni lepe svečanosti. Več dni uže imela je mornarica svoje vaje po različnih krajih jadranskega morja, ki so se po izreku strokovnjakov dobro obnesle. Po prihodu cesarjevem v ponedeljek jutro vršila se je večina dotičnih vaj v bližini Pulja. Krasne so bile izrekoma ponočne vaje mornarice v zvezi s pešci na suhem v torek večer, ki so trajale do 11. ure.

Vojnim brodovom bil je dvojnati nalog, braniti se zoper torpedne čolne in ob enem tudi naskočiti trdnjavo Tegetovo na suhem. — Zoper prve čolne varovala se je mornarica tako izvrstno, da ji ni jeden čoln mogel priti blizo; enako posrečil se je naskok na trdnjavo na suhem. V obče hvalila se je naša — primeroma mala pa dobro izurjena mornarica enako gledé spretnosti brodov, kakor gledé poguma in izredne izurjenosti mornarjev.

Včeraj, v sredo dopoldne, vršil se je slovesen krst in drčanje v morje novo izdelanega velikana, stolpove oklopnice „cesarjevič, nadvojvoda Rudolf“, kateri je bil na drobno popisan v zadnjem Vašem listu.

Na levi strani broda, pod streho obširnega prostora na bližnjem otoku oljik, pripravljene so bili trije odri za goste, med 1. in 2. pa šotor za cesarja. Pred 10. uro odpeljal se je cesar s svojega broda „Miramare“, kar je naznanjal strel topov na bližnjih vojnih brodovih. Točno ob 10. uri prišel je na slavnostni prostor cesar in na svoji strani kumico-namestnico nadvojvodico Marijo Terezijo, z mnogobrojnim spremstvom vojaških in civilnih dostojanstvenikov. — Slovesnost sama pričela se je z blagoslavljanjem novega broda, kateri posel je izvrševal mornarski škof Račić z asistenco 5 duhovnikom tikoma pred cesarjevim šotorom.

Potem začeli so delavci arsenala spodbijati in odstranjevati opore novega broda, kar se je zvršilo na obeh straneh enakomerno v primeroma kratkem času. Ko so bile te priprave dognane, podal se je poveljnik mornarice baron Sternek v šotor cesarjev, ter ga je v daljnem nagovoru prosil dovoljenja, da se sme novi parnik, po dovoljenji cesarjevem krščen na ime cesarjevičevo, spustiti v morje.

Cesar dovolil je to v primerno daljem govoru. Potem pa je nadvojvodica-kumica izrekla krščevanje v imenu cesarice, potem pa je pritislila na tje napeljana električno zvezo tako, da je zadej vstric sidra obešena šam-

panjska polna flaša omahnila proti steni broda, se tam razbila in jo tekočina polila. Potem pričelo se je pomikanje broda po krog 12° pobešeni drči. Prvi sunek posredoval je hidravlični pritisek parnega stroja za brodom postavljenega. Po tretjem pritisku začelo je hrusteti in pokati pod brodom podloženo močno lesovje in takoj po še daljnih treh potiskih začelo se je to lesovje z brodom vred pomikati proti morju. Mornarji na novem brodu krog 200 mož in pa delavci oglasé se z glasnimi „hurra“-klici, godbe spodaj zagodejo cesarsko himno, topovi sosednih brodov pa so glasno odmevali med glasovi godeb.

V približno eni minuti bil je tek do morja končan, novokrščenec se veselo zaguga v valovih, ko se oprosti z železjem obtežene, z vrvimi povezane hrastove podlage.

Preskočim dogodbe do večera, ko se je krog 8. ure pričela krasna razsvitljava mesta pritišja in brodov. Mesto in mornarica storile ste vse, da se razsvitljava napravi veličastna, pa tudi nebes hotel je storiti svoje. Prišla je komaj ura razsvitljava, ko se je vse obnebjje prevleklo s črnimi oblaki.

Prvi brodovi v zatišji začeli so se razsvitljavati deloma električno, deloma z lampijoni in plinom, pa tudi nebes prižigal je ob enem svitle, švigajoče bliske v nizko pobešenih, črnih oblakih, tako, da je bil pogled na zatišje in na med tem tudi krasno razsvitljeno mesto veličasten. V mestu odlikovala se je pri tem posebno „arena“ in pa mestna hiša.

V temne višine začele so švigati šumeče rakete, s katerih vrhov so polagoma padale mnogobarvene zvezde, ki so svoje lučice podvojevale v temnih valovih spodaj valečega se morja. Po minuli pol uri razsvitljava začnejo padati debele kaplje, prestraši se po bregovih morja nastavljena, praznično oblečena množica ljudstva; čez malo časa dež preneha pa le za kakih pet minut. Potem pa se vlije taka ploha, da je ljudstvo bežalo tekoma, pod dežnike stiskale so se po tri in štiri osebe, bližne veže so bile takoj napolnjene, ob enem pa se zaslišijo gromoviti živio-klici namenjeni z broda po železnici došlemu cesarju, ki je hotel ogledati razsvitljava mesta, kateri je pa huda ploha storila prerani konec. — Čez ulice napete vezi, na katerih so se malo prej še lesketali krasno-barvani lampijoni, bile so na enkrat prazne, najlepša razsvitljava čolnov v zatišji postala je nemogoča in vrh tega ni bilo ljudstva več, katero bi bilo moglo zoperstati nalivu. — Čez uro nehal je naliv, pa se do polnoči ponovil še dvakrat, potem začela je pihati rezna burja in na rano jutro nevega jutra bilo je nebo zopet jasno, zrak čist in pred malo urami hlatnaste tla — posušila je arno dobrodejna burja.

Danes jutro kazal je Pulj vse drugi obraz. Uže krog 6. ure zjutraj zbiralo se je mnogo občinstva na bregovih zatišja, bližnje kavarne bile so polne izrednih gostov, postreščeki donašali so kofre, ker vozniki so tukaj zelo redki.

Mnogo gostov odpeljalo se je proti domu po železnici, nekaj na zasobnih ali pa Lloydovih brodovih deloma proti Reki, deloma proti Trstu. Jaz bil sem z nekaterimi tovariši vred vabljen proti Trstu odpeljati se

na vojnih oklopnih in odločen sem bil na oklopnico „Don Juan d' Avstria“. Po nekaterih zmešnjavah zaradi popotnih kofrov, katere so povzročili samo laščino umeči postreščiki stopili smo vsak v čoln dotične oklopnice, burja gugala je krepko morske valove, načelniku mornarjev na čolnu odnesla je celo kapico v vodo, da so mu je težko rešili iz valov, po preteklih 15 minutah prišli smo do našega broda, kmalu smo se skobocali po okoli pet metrov visokih stopnicah na površje ter se predstavili prijazno sprejemajočemu poveljniku in častnikom na brodu.

Dokler se je eskadra 6 brodov in pa manji parnik „Greif“ s cesarsko zastavo odpravil za odhod, pretekla je še obilna ura. Meni predstavil se je med drugimi takoj tudi mornarski častnik, (L.-Sch.-Lieutenant) A. Vertovec, rojen Vipavec, ki mi je z veliko ljubeznivostjo takoj po prihodu razkazal vse prostore in dele velikega parnika. Jako zanimivo je videti, kako pripravno je razdeljena vsa potrebščina za velikanske stroje, streljivo za topove; puške, mitrajleze in pa potrebščina za približno 400 ljudi na primeroma malem prostoru, ker večji del prostora potrebujejo vojaki in veliki topovi.

Ko je bilo ura 8 in 20 minut, začel se je premikati tudi naš brod kot četrti v vrsti cele eskadre.

Skroz ožine zatišja in memo otrjenih bregov kmalu so pribrodili na široko morje.

Veličastna je bila vožnja sred razburjenih, v solnčnem svitu bleskečih se valov na mogočnem parniku, ki je po vsem mirno oral globoko, skoraj črno morje. — Poveljnik eskadre dajal je povelja drugim brodovom z zastavami, katere, kakor pisana povelja, po nalašč za to pripravljene knjigi čita vsak častnik.

Vozili smo se vedno približno dve uri daleč od isterskih bregov in krog 11. ure bili smo vstric mesta Rovigno, kamor se je na parniku „Greif“ vozil nadvojvoda Karol Ludovik s svojo soprogo kumico Marijo Terezijo. Vojni brodovi dobili so povelje, voziti počasi in polagoma pomikal se je „Greif“ med obe vrsti parnikov. — Prej uže dano je bilo mornarjem povelje, zlesti v vrhovje parnikovih jamborov, tako, da so sloneli v vrveh pri vrhu po eden, nižje po dva, dalje po trije in najbližje brodovega povšja po štirje v eni vrsti. Tako čakali so mornarji v treh kopah prihoda cesarskega parnika. Ko se je bližal vsakemu parniku, zagromeli so krepki „hurra“-klici po širokem podnebjju, da je bilo veselje, nadvojvoda s soprogo pa se je prijazno zahvaljeval na vrhu svojega broda za veličastne pozdrave. Ko je bil „Greif“ uže memo vojnih brodov in so bili oddani uže ustni pozdravi, pričeli so brodovi pozdravljati s topovi. Veličastno se je razlegalo po neomejenih ravninah Adrije, ko je zaporedoma vsak parnik sprožil po 21 močnih strellov iz velikih topov.

Po tem lepem prizoru nadaljevala se je veličastna vožnja. Krog 12. ure podali so se mornarji k obedu, kmalu potem pogostil je nas poveljnik broda, ki nam je sploh na razpolaganje dal vse svoje prostore in zaloge. Jako razumen častnik je kozmopolit, vojaškega rodu, — namestnik njegov iskren Čeh, drugi namestnik Slovenec,

dalje so Nemci, Madjari, Hrvatje, Poljaki, tako, da se prav reče, da je na vsakem parniku zastopana država z vsemi svojimi narodi. Mornarji so skoraj izključno dalmatinski Hrvatje, krepki in jako razumni, lepi mladenči. Krog 5. ure popoldne dospeli smo v Trst — skoraj ves zapuščen.

Iz Ljubljane. — Sklep šolskega leta. Minulo soboto, dne 9. t. m. sklenile so se srednje šole; ljudske šole sklenile se bodo baje koncem tega tedna.

— Gospod A. Globočnik, c. kr. deželne vlade v Ljubljani svetovalec, imenovan je za konservatorja starin za Kranjsko.

— Pobiranje milodarov za dolenjske potočnike dovolilo je ministerstvo notranjih zadev tudi na Štajarskem, Koroškem in Primorskem.

— Slovensko uradovanje v sodnije južne Štajarske uvesti prizadeva si, kakor čujemo, pravosodno ministerstvo po vsej moči. — Da se okrožne sodnije predsednik Heinricher in pa višje sodnije predsednik Waser ne umakneta z lepo z staronavajene nemške šablone, to je gotovo. Boj je toraj gotov, toda nadejamo se, da bode uspešen.

— Za potočnike dolenjske dovolil je deželni odbor kranjski podporo 2000 gold.

— Za osuševanje Račinske doline so preiskave deželnega inženirja, kakor piše „L. Z.“, tako ugodne, da se bode to v kratkem času in z malimi stroški dalo izvršiti.

— Kostí Kopitarjeve prinesó se z St. Marksterskega pokopališča dunajskega na tamošnje osredno pokopališče v rakev za slavne možé, dosedanji nagrobni kamen Kopitarjev pa se pripelje v naš deželni muzej.

— Velik požar uničil je minuli petek večer tretjino trga Ribniškega. Pogorelo je 27 hiš in 41 gospodarskih poslopij z vsemi zalogami in opravo, tudi en konj in več prešičev poginilo je v ognji. Škoda se ceni na 80.000 gold. Zažgal je trgovca Pauser-ja komi Fr. Pucelj, katerega so vže dejali v zapor. Nad 200 ljudi je brez strehe.

— Blagoslavljenje zastave „Slavčeve“ vršilo se je to nedeljo v Ljubljani in Siški sijajno.

— Stritarjevih zbranih spisov prišel je na svetlo 3. snopič, segajoč do strani 125. ter obsega pesmi, kakor prejšnja dva snopiča.

— „Ueber die Eisenbahnfrage von Triest“, spisal Cesar Camboni, imenuje se večja brošura, v kateri se priporoča nadaljevanje državne železnice z Divač do Škofje Loke in s Kranja preko Lobelja v Celovec.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Cesar dokončal je svoje potovanje na jugu, cesarjevič Rudolf pa se vrača od dolgega, sijajnega potovanja na severu nazaj čez Oggersko. — Eskadra oklopnih je razpuščena in v vajah ostane samo nekaj manjih vojnih brodov. Diplomati imajo zopet čez glavo dosti posla z bolgarskim vprašanjem.

Francoska. — V soboto večer imel se je bivši vojni minister Boulanger odpeljati s Pariza v svojo novo garnizijo. Na tisoče ljudstva zbralo se je na tamošnjem južnem kolodvoru in so hoteli s silo zabraniti njegov odhod. Konečno umaknil se je skrivaj v civilni obleki na sami lokomotivi. — Bismark bo pa gotovo zopet razjarjen, da mu Parižani še nočejo biti pokorni.

Bolgarska zopet zvonec nosi ta teden v veliki politiki. Malo znani in veliko obrekovani bolgarski politiki romali so skoraj celo leto krog evropskih dvorov in državnikov, da bi si poiskali primerno dobrega novega kneza.

Poročalo se je, da jim je spodletelo vse iskanje in moledovanje in ves svet se ni nadejal družega, kakor to, da vladarstvo to neuspešno prizadevanje naznani ravno sklicanemu velikemu Sobranju. — Pa kaj se zgodi? Sobranje izvoli soglasno za kneza Bolgarske kneza Ferdinanda Coburškega, in izvoljenec naznani Sobranju, da volitev sprejme in vladarstvo nastopi, ako Turška volitvi pritrdi in jo velevlasti odobré. Kaj bo konec tej volitvi, se danes še ne vé, vsikakor pa je videti, da bolgarsko vladarstvo ravna v popolnem soglasji s prijaznimi vladam in da si je vladarstvo tudi s tem korakom povekšalo sočutje Evrope.

Najnovejše vesti.

Z Dunaja dne 12. julija. — Deputacija bolgarskega Sobranja je zvečer sem dospela; na kolodvoru pričakoval jo je tajnik princa Coburškega, jutri podá se z zastopom vladarstva v Ebenthal.

Praga dne 12. julija. — Vpokojeni generalmajor in bivši državni poslanec Samec umrl je po dveletni bolezni v blaznici.

Pariz dne 12. julija. — Zborniški predsednik Floquet dal je ostavko zaradi nemira med včerajšnjo sejo. Zbornica odklonila je ostavko soglasno.

Petrograd 12. julija. — „Novoja Vremja“ priporočajo danes, Bolgarsko prepustiti svoji osodi, dokler izhodno vprašanje ne stopi v prvo vrsto. Ruski tedaj vsaj ne bode treba od nikogar vljudnosti sprejemati.

Belgrad 12. julija. — Kraljica se je sem vrnila. Kralj jo je sprejel pri izstopu iz parobroda.

Tirnova. — Novo ministerstvo s predsednikom Stoilov-om je ustanovljeno.

Laška. — Zadnja poročila o koleri v Siciliji so zelo iznemirljiva. Iz Catanije beži prebivalstvo. V zadnjih treh dneh umrlo je 200 oseb za kolero. Značaj epidemije je nevaren, ker izmed obolelih umira po 70%. Posebno hudo napada kolera garnizije, zato te zapuščajo kosarne in bivajo pred mestom v šotorih. Vojno ministerstvo preklicalo je naredbo zaradi vojaških vaj in premeščenj gledé Sicilije. Ministerstvo notranjih zadev ukazalo je železniški promet s Catanijo popolnoma ustaviti. V Messini pripetila sta se 2, v Palermi 8 slučajev kolere.

Bosna. — Z Zadra prinašajo „Nar. Listi“ vest, da je 28 občin banjaluškega okraja pri bosenski deželni vladi vložilo prošnjo, v kateri se prosi prevstrojbe dosedanjega težilnega načina pobiranja desetine.